

J 64
1280 - p.i. 201.097

EESTI
AR RAHVUS-
RAAMATUKOGU

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 37 (403) || 14. septembril 1929 a. || IX. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.
Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
poolaastas . . . . . „ 5.—
veerandaastas . . . . . „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutus-
tele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
aastas . . . . . Kr. 8.—
poolaastas . . . . . „ 4.—
veerandaastas . . . . . „ 2.—
Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
Kuulutuste hinnad:
1/1 lehek. . Kr. 40.— || 1/4 lehek. . Kr. 10.—
1/2 „ . „ 20.— || 1/8 „ . „ 5.—
1/3 „ . „ 13.50 || 1/16 „ . „ 2.50
Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% o kallim.
Aadressi muutmine 30 senti.
Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Nähte laibal. 2) L. Vaher, Eesti kriminaalseadustiku üldosa ülevaade. 3) M. Morrison, Leitud asjade varjamisest ja omastamisest. 4) Naispolitsei Preisimaal. 5) V. Paavo, Kodanikkude varanduse kaitses. 6) Ametlik osa. 7) Küsimusi ja kostmisi. 8) Kuulutusi.

Nähte laibal.

A. Liit.

Laiba nähtude all tuleb mõista protsessesse ja neist põhjustatud tagajärgi, mis võivad tulla ette üksnes surnud kehas. Ühed neist on üldised, s. o. seesugused, mis ilmuvad igal kehal pärast surma, teised — erilised, s. o. seesugused, mis ilmuvad surnukehal üksnes siis, kui olid olemas sellekohased eeltingimused, näit. pergamanttäpid poomisnööri jäljes.

Üldised laibanähud langevad oma ilmsikstuleku järjekorralt kahte all-liiki: esimesed on säärased, mis hakkavad arenema ja tulevad nähtavale kohe pärast surma kättejõudmist. Nende põhjuseks on elu lahkumine kehast ja nad ilmuvad nähtavale lähemate tundide kestel. Selle liigi nähud moodustavad n. n. surmamärgid (surma tundemärgid). Teise liiki kuuluvad n. n. roistumismärgid, mis tulevad nähtavale alles pärast laiba kauemat seismist.

Kuna mitmesugused laibanähud — nende tähelepanemine ja tõlgitsemine — omab suure tähtsuse surmajahtumite jälgimisel, avades võimaluse tihti kaunis täpselt otsustada suremise aega, asendit ja põhjust, siis toome allpool neist kokkuvõtliku ülevaate vene prof. N. S. Bokariuse järgi.

S u r m a m ä r g i d. Nende hulka kuuluvad järgmised välised märgid: laiba jahatumine, laibalaigud, laiba kangestumine ja laiba kuivamine.

Jahtumine on nähe, mis tuleb ette igal laibal. Ta tehakse kindlaks laiba nahakatte temperatuuri jälgimisega. Surnud kehas algab kohe pärast surma kättejõudmist temperatuuri langemine, mis kestab senikaua, kuni laiba temperatuur muutub võrdseks ümbrusele. Temperatuuri langemine ei sünni alati ühesuguse kiirusega; ta muutub märgatavaks harilikult mõni

tund (3 kuni 5 tundi) pärast surma, kuna täitsa jahtub laip harilikult tingimustes alles esimese öö-päeva lõpuks. Jahenemise kiirus oleneb vastavatest tingimustest, mis soodustavad või takistavad kehasoojuse lahkumise protsessi. Need tingimused võivad olla seesmised või välised. Esimestena tulevad arvesse surnu kehaehituse individuaalsed omadused, mõnikord aga ka surma põhjus. Väliste tingimuste gruppi kuuluvad eelkõige laipa ümbritseva keskuse temperatuur ja tihedus. Kui laip seisab lahtises õhus, siis avaldab mõju tema jahtumisele aastaaja temperatuur. Satub laip külma vette, siis loomulikult areneb jahtumine kiiresti ja selles juures hoopis kiiremini kui sama temperatuuriga õhus. Peidetakse aga laip sõnikuhunnikusse või visatakse väljakäigu kohta, siis sünnib jahtumine palju aeglasmalt kui lahtises õhus. Sama tähtsus on laiba riietusel: paksud, soojad riided takistavad, kerged, õhukesed — soodustavad jahtumist, ning edasi — nahaaluse rasvakihi paksus, mis on halb soojuse edasiandja ja sellega takistab laiba jahtumist. Kõhnade inimeste laibad jahtuvad tunduvalt kiiremini kui paksude omad. Prof. Bokariusel olnud juhul leida kehasoojuse alalolu täidlase naisterahva laibas veel teise ööpäeva lõpul; see laip seisis kõvasti köetud ruumis pehmel asemel, hästi kaetult paksu vaibaga. Kui laip paigutati ümber jahedasse ruumi ja vabastati katekest, arenes tema jahtumine kiiresti. Täitsa jahtunud laip tundub katsudes jahedamana ümbritsevast keskusest. See tuleb sellest, et naha pealispinna kuivamise tõttu tema temperatuur langeb tõepoolest veidi alla ümbritseva keskuse temperatuuri. Jahtumine ei sünni ühetasaselt üle terve keha. Esimesena jahtuvad jäsemed ja nina, viimastena — kaenlaaugud ja kõht.

Kuna laiba lahkamine kohtuarsti poolt sünnib harilikult teisel või kolmandal päeval pärast surma, siis puudub kohtuarstil võimalus jahtumiskäigu kindlakstegemiseks. Seepärast peab sündima laiba temperatuuri kindlakstegemine juba laiba esialgse vaatluse puhul politsei poolt. See sünnib palja käega katsudes, kusjuures ei ole otstarbekohane puudutada laipa äsja kindast võetud käega, vaid lastagu käsi enne kohaneda ümbritseva keskuse temperatuuriga. Protokollis tähendatagu need kohad, kus laibal tundub olevat soojust ja soojuse ligikaudne määr, näit. pisut soo-

jem, tunduvalt soojem jne. Ühtlasi märgitagu protokollis ümbritseva keskuse temperatuuri vaatluse momendil, õhu kuivus või niiskus ja muu olukord, milles laip viibib. Vaatluse protokollile järgnevas õiendises aga tuleks tähendada, missugune oli ilm eelmistel päevadel.

Laibalaigud. Juba agoonia ajal, kui südametegevus nõrgeneb, pannakse tähele kõrvalekaldumisi vere ja muude mahlade ringkäigus kehas, mis väljendub nahavärvi muutustes — kahvatus ühel pool ja sinetus teisel. Kui aga surma kätte jõudmisega vere ringvool kehas katkeb hoopis, siis sünnib vere ja muude koevedelikkude liikumine edasi juba puht raskusseaduse põhjal: veri ja mahlad langevad allpool olevatesse kehaosadesse. Selle asjaolu on seletatav laiba naha vahakarvaline, mõnikord kollaka, mõnikord halli tooniga, kahvatus kõrgemal asuvatel kehaosadel, mis eriti iseloomustab uppunutel, ja sini-punakas või hall-lillakas värv allapoole pöördud kehaosadel, kui need ei toetu millegi vastu. Jälgimise mõttes huvitavad kohtuarsti laibalaikude värv, asetus, suurus, arv ja kuju. Nende varal võib asjatundja arst mõndagi selgitada, nagu suremise aega, laiba asendit pärast surma ja mõnikord ka surma põhjust. Harilikult on laibalaikude värv tuhmilillakas mõnesuguse kõrvaltooniga, nagu punakas, hall, rohekas. Kõrvaltoonid võivad oleneda mitmesugustest põhjustest, näit. niiskus ja külm, mis annavad laikudele roosaka tooni, laigu vanus, kuna laigud pikapeale muutuvad tuhm-halliks. Juba needki nähud lubavad teha huvitavaid otsustusi, näit. maapinna omadusist, millel laip on lebanud enne tema leidmist (laip võib olla toimetatud ühest kohast teise) või suremise aega. On kindel, et külm (jää, lumi) võib anda laibalaikudele roosaka tooni, mis tuleb võtta arvesse vastavatel juhtumitel. Laibalaikude värv oleneb veres leiduva värvolluse — hämoglobiini värvist. See leiab tõendust mõnesuguste mürgituste juures; kui juhtida organismi mürgaineid, mis mõjutavad vere koosseisu ja värvi, muutub teravalt ka laibalaikude värv. Nii, näiteks, vingumürgituse puhul omandavad laibalaigud hele roosapunaka värvingu, mis seevõrra iseloomustab, et vilunud silm sel puhul juba laibalaikude värvi järgi võib otsustada surmapõhjust. Eelmisele lähedalt sarnase punaka värvi annab laibalaikudele ka sini-

happe või selle preparaadi — tsüankaali mürgitus. Bertoletsoolaga mürgituste puhul on laibalaigud lillakat-pruuni (shokolaadi) värvi. Hall, pruunikashall laibalaigu värvingu toon annab tunnustust sellest, et laigud on püsinud juba võrdlemisi kauemat aega, mille jooksul laibas on arenenud juba roistumine. Viimase arenedes muutuvad laigud lõppeks rohekateks. Peale laibalaikude värvi tuleb panna tähele ka nende asetust üksikutele kehaosadele. Kuna veri laibas langeb alati allapoolepöörduv kehaosadesse, siis võib laikude asukoha järgi otsustada laiba asendit pärast surma, tingimusega, kui laiba asendit pole muudetud lühikest aega pärast suremise silmapilku, kus laigud pole veel kaotanud omadust kustuda. Nii laiba lamades seliti tekivad laigud seljal, kuklataga ja reite tagaküljel, poonu laibal leiduvad laigud jäsemete alumistel otstel, eriti jalgadel. Laibalaikude omadusel, kustuda ühes kohas ja tekkida uuesti teises kohas, sedamööda kuidas muudetakse laiba asendit, on suur praktiline tähtsus. Tähelepanekud on näidanud, et tähendatud ümberpaigutavus on võimalik 3—5 tunni, mõnikord isegi 7 tunni kestel pärast surma. Esimeste tundide kestel võivad laigud kaduda ühest kohast sootuks jäljetumalt ja tekkida teises kohas endise selgusega. Hiljem, kui osa verd on jõudnud tungida juba kudedesse, võivad laigud laiba asendi muutmisel küll kahvatuda, kuid päriselt

nad enam ei kao. Samal ajal tekkivad uued laigud on samuti nõrgemad kui esimesed. 12—15 tunni pärast muutuvad laigud laiba ümberpööramise puhul ainult veidi kahvatuks, kuna 23 kuni 30 tunni pärast ei teki enam uusi laike. Ümberpaigutavuse poolest laibalaigud erinevad nahalustest verevalangutest; viimased, kui need kord juba on tekkinud, ei kao enam kunagi. Oma levimiselt laigud võivad olla samuti mitmesugused. Kord on vastav keharajoon üleni värvunud, teinekord leidub jälle üksikuid täppe. Esimese nähu puhul on harilikult tegemist lõplikult väljaarenenud laikudega, viimasel — algastmega. Laibalaigud tulevad nähtavale harilikult mitte enne 3—4 tunni möödumist surmast; siiski võib nende ilmumine mõnikord hilineda ka 9—10 tunnini. See nähtus tuleb laibas oleva vedela vere hulgest. Kui olenevalt surmapõhjusest veri laibas muutub suuremal hulgal paksuks, siis laibalaigud tekivad visalt.

Vaatluse puhul uuritagu laipu laikude suhtes hoolega läbi ja fikseeritagu protokollis täpselt: 1) laikude asetus kehal, 2) laikude ulatus ja hulk, 3) laikude kuju, 4) laikude värv mitmesugustel kehaosadel. Kui laikudel pannakse tähele veel midagi muud, näit. vedelikuga täidetud tumedavärvilised põiekeseid laipu pinnal, kahvatud lapid laipu keskel, siis fikseeritagu ka see protokollis, samuti laikude täielik puudumine. (Järgneb.)

Eesti kriminaalseadustiku üldosa ülevaade.

L. Vaher.
(Lõpp.)

X. Karistuste kergendamine ja asendamine.

Seadus on oma iseloomult üldine ja abstraktne ning ei suuda kõiki konkreetseid nähteid õieti hinnata, mispärast kriminaalseadustiku eriosas tähendatud karistused võivad osutada üksikutele juhtumitele liig valjuks.

Eeltähendatud põhjustel on seadus kohutule võimalust annud, teistel juhtudel kohustavaks teinud karistust vähendada isegi üle eriosas toodud karistuse piiride. See oleks üleliigne, kui seadus oleks määranud niivõrt laiad karistuse piirid, et need suudaksid haarata kõiki üksikuid

ning erandlikke juhtumeid. Niisugune moodus oleks aga seotud oma pahedega, karistused muutuksid äärmiselt venivaks, sanktsioon oleks ebakindel ja võtaks määramatuse iseloomu ning kohtunikud võiksid määrata motiveerimata ühesuguste süütegude eest väga ebaühtlasi karistusi.

Nende pahede kõrvaldamiseks on seadus sunnitud karistuse piire mitte üleliigselt laiaks ajama, kuigi need on jäetud enam-vähem harilikkuide juhtude jaoks küllaldaselt avaraks. Üldiselt võib kohus määrata karistuse piirides igasuguse karistuse. Seadustikus on tähendatud iga koosseisu sanktsiooni osas karistuse liik

ja selle ülemmäär, mis võib olla selle liigi karistuse ülemmääraks üldse, siis on selle tähendamine täiesti üleliigne, sest piirid on kindlaks määratud juba üldosas (näiteks, 6 kuud aresti — § 329, 6 aastat vangistust — § 483 jne.), põhjendada võib seda ainult ülevaatlikkusega; või karistusliik ja ülemmäär, kuid mis ei ole selle karistuse ülemmääraks üldse, vaid vähem sellest (üks aasta vangimajas — § 548). Selle juures tuleb tähendada, et just karistuste ülemmäär on süüteo raskuse määrajaks (§ 3). Alammäär eriosas üldse ei tähendata, see on määratud üldosas. Vastavalt sellele võib kohus karistada hobusevarguse eest 2 nädalast kuni 6 aastani vangimajaga (§ 552). Nagu öeldud, võib kohus karistuse piirides määrata selle igasuguses suuruses, ainult rahatrahvi kohta on tehtud kitsendus alammäär suhtes sellega, et kui eriosas on tähendatud trahvina 100 krooni või rohkem, siis ei või määratav karistus olla alla 10 krooni. Üksikutel juhtudel võivad need karistuse piirid veelgi kitsad olla, mispärast seadus annab võimaluse kohtule süüdlase karistust süüd vähendavatel asjaoludel vähendada, kui viimane on arvatud karistuskergenduse vääriks. Vähendamine on järgmistel alustel: 1) on keelatud süüteo eest määrata seaduses ettenähtud ülemmäär, 2) kohus võib seaduses ettenähtud karistusele üle minna ka teisele karistusele järgmiselt: a) surmanuhtlusele tähtaegsele sunnitööle, b) tähtajata sunnitööl tähtaegsele sunnitööle, c) tähtaegselt sunnitööl vangimajale mitte alla kahe aasta, d) vangimajalt mitte üle aasta arestile (§ 53). Täiesti põhjendatult ei ole seadus üles lugenud süüd vähendavaid asjaolusid, missugune loetus oleks paratamatult puudulik. Üldosas on vaid tehtud kohtule kohuseks mõnedel juhtudel karistust § 53. alusel kergendada ja nimelt: a) katse (§ 49), mitteoolulise kaasaitamise (§ 51) puhul, peale selle §§ 4. ja 11. tähendatud juhud.

Vangimajaja, aresti või rahatrahvi mõistmise korral võib asja otsustav kohus arvata eelvangistuse täielt või osalt karistuse hulka (§ 54).

Peale selle on seadus samanimelise peatüki alla võtnud üles karistuse kergendamise põhjustena a) alaeasuse 12—17 ja 17—20 aastani, b) vanuse üle 70 aasta, c) naissoo, mis tingivad karistuse kergendamise ja tihti ka asendamise. Siis on

siia üles võetud ka rahatrahvi asendamine arestiks.

Kõik need juhud on üksikasjaliselt puudutatud karistuste peatükis, mispärast siin ei ole nende juures tarvis peatuda.

XI. Vastutust raskendavad asjaolud.

Kui ühest küljest võib tarvilik olla karistuse erakordne vähendamine, siis võib teisest küljest süütegu sisaldada niisuguseid momente, mis tingivad karistuse suurendamist mõnel juhtumil isegi üle eriosas tähendatud piiride. Süüd vähendavate asjaolude kindlaksmääramine on antud peamiselt kohtule, selle vastu on vastutust raskendavad asjaolud seaduses expressis verbis toodud, kuna just siin kohtuniku omavoli võib olla õigusemõistmisele eriliselt kahjulik. Samanimelise peatüki all näeb seadus ette järgmised vastutust raskendavad asjaolud, mis vastutust raskendavad osalt sunduslikult, osalt fakultatiivselt:

1. Karistuste koostus, mille all seadus mõistab enne kohtuotsust või vandekohtunikku otsust kordasaadetud kaks või rohkem süütegu, millal süüdlane langeb kõige raskema karistuse alla nende hulgas, mis kohtu poolt tähendatud tegude eest määrati (§ 61). Seega on seadus võtnud absorptsiooni printsiibi. Karistuste koostus omab vastutust raskendava iseloomu ainult sellega, et seadus täiendab absorptsiooni printsiipi fakultatiivse asperatsiooni (suurendamise) printsiibiga, mille järele kohus võib kõige raskemat karistust suurendada selle seadusliku ülemmäärani, kuid mitte üle karistuste kogusumma. Sealjuures tuleb § 16. (vaata karistuste pkt. VII) ettenähtud tähtaegadest kinni pidada, kuna sunnitöö jaotamine on lubatud kuni kolmekuuliste osadeni. Suurendamine ei ole üldse lubatav, kui kõige raskemaks karistuseks on sunnitöö või vangimaja üle ühe aasta, ja teiseks koostamise alla käivaks karistuseks on kohtu poolt määratud rahatrahv või arest, samuti siis, kui koostamise alla kuuluvad vangimaja parandusasutusega või vastutusliku valve alla andmisega (§ 61).

Kui koostuse alla käivatest karistustest süüdlane on süüteo eest karistuse täielt ära kannud, siis arvatakse kantud karistus koostatud karistuse hulka (§ 62). Et koostamisele võivad kuuluda mitmeliiklised karistused mitmesuguste tähtaegadega, siis on seadus karistuse raskuse määramiseks annud kindlad reeglid. Nen-

de reeglite järgi arvatakse üksliiklikkude karistuste raskus nende ajapikkuse või suuruse järgi, lahkliikliste karistuste koostamisel loetakse 6 kuud sunnitööd üheväärseks üheaastase vangimajaga või kaheaastase arestiga, rahaträhv arvatakse arestile vastavaks § 59. seatud piirides (vaata ptk. VII). Kui koostamisele tulevad lahkliiklikud karistused on üheraskused (näiteks 3 kuud vangimaja ja 6 kuud aresti), siis määratakse liigi poolest raskem karistus (s. o. 3 kuud vangimaja). Selle juures loetakse vangimaja raskemaks karistuseks kui parandusasutust, ja viimast raskemaks kui vastutusliku valve alla andmist (§§ 63 ja 64). Muidu on teatavasti karistusliikide raskus määratud § 2. järgmiselt: surmanuhtlus, sunnitöö, vangimaja, arest ja rahaträhv. Eeltoodu põhjal näide: koostamisel teevad lihtvarguse (§ 548) eest mõistetud 8 kuud vangimaja ja isikliku haavamise eest (§ 494) mõistetud 6 kuud aresti välja 8 kuud vangimaja absorptsiooni põhimõtte alusel. Seda karistust võib kohus suurendada, kuid mitte üle raskema teo eest määratud ülemmäära, s. o. kuni ühe aastani vangimajas (§ 548. järgi), et aga 6 kuud aresti võrdub § 64. alusel ainult 3 kuule vangimajas, siis võib kohus suuremat karistust suurendada ainult kuni 11 kuuni (8 k. + 3 k.), s. o. mitte üle karistuste kogusumma.

Õiguste kaotus ja kitsendus ning seaduses ettenähtud lisakaristused, mis ei käi kaasas kõige raskema karistusega, vaid kohtu poolt määrati ühenduses vähemate koostuse alla käivate karistustega, lisatakse juure kõige raskemale karistusele (§ 61).

Eriliselt suur on kohtu võim karistuse suurendamisel, kui koostamisele kuuluvad süüteo, mis korda saadetud kuritegevusega harjumusega või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, mil kohus võib (kuid ei ole kohustatud) suurendada raskemat karistust järgmiselt: a) tähtajata sunnitöö puhul ära keelata enne tähtaega tingimisi vabastamise enne 20 aasta möödumist, b) tähtaegset sunnitööd pikendada 20 aastani, c) vangimaja pikendada kuni 6 aastani (näit. § 548. järgi) või ka üle minna tähtaegsele sunnitööle, d) aresti pikendada kuni ühe aastani (§ 65).

Nagu sellest selgub, on siin antud kohtule õigus karistust suurendada mitte ainult eriosas tähendatud karistuse piirides, nagu see oli § 61., vaid tunduvalt üle nende piiride, kuid karistuse suurenda-

mine on vastavalt eeltoodule võimalik ainult siis, kui seaduses ei ole niisuguste süütegude jaoks ette nähtud erikaristust (näiteks § 549).

2. Üldsüüteo kordasaatmine riigi või omavalitsuse teenija poolt, kui süütegu oli ühenduses teenistusalistuvuse vahekorra rikkumisega või saadeti korda teenistuskohuse või volituse kuritarvitusega või surve ähvardusega või mõne muu võimu kuritarvitusega eraisikute suhtes ja kui selle eest ei ole määratud erikaristusi. Eeltoodud juhul võib kohus teenijale üldsüüteo eest määratavat karistust suurendada § 65. alusel, s. o. isegi üle eriosas tähendatud karistuste ülemmäära. Peale selle on seadus üles võtnud teenijate suhtes kaks täiendavat määrust: a) teenija vangimajja mõistmise puhul ilma õiguste kaotuseta võib kohus sellele juure lisada teenistuskohast tagandamise ühest kuni viie aastani (§ 66), kusjuures sellega käib kaasas keeld samasugust või kõrgemat teenistuskohast pidada (§ 22 p. 3), järelikult võib niisugusel juhul teenija vastu võtta teenistuse vähemal kohal; b) aresti võib kohus asendada teenistuskohalt tagandamisega või arestile teenistuskohalt tagandamise juure lisada (§ 66), mille juures seadus ei keela teenijat riigiteenistusse jääda madalamal, võrdsel või isegi kõrgemal kohal.

3. Karistuste liitmine, s. o. uue süüteo kordasaatmine pärast kohtuotsuse — resolutsiooni või vandekohtunikkuude verdikti, mil süüdlane langeb karistuse alla üldalustel järgmiste eritingimustega: a) tähtajata sunnitööde ühendamisel pikendatakse ennetähtaega vabastamise tähtaega 30 aastani, b) tähtajata sunnitöö ühendamisel tähtaegse sunnitööga pikendatakse ennetähtaega vabastamise aega poole tähtaegse sunnitöö aja võrra, c) tähtajata sunnitöö ühendamisel muude vabaduskaotusliikide karistustega pikendatakse ennetähtaega tingimisi vabastamise tähtaega neile karistustele vastavate sunnitöö tähtaegade võrra vastavalt § 64., kuid mitte üle kahe aasta, d) vangimaja ühendamisel parandusasutusega, või vastutusliku valve alla andmisega määratakse vangimaja, mille juures viimast võidakse suurendada seaduses ettenähtud ülemmääran. Parandusasutuse ja vastutusliku valve alla andmise ühendamisel määratakse esimene (§ 67).

4. Uue süüteo kordasaatmine pärast karistuse kandmist, mil süüdlane langeb

vastutuse alla harilikus korras. Vastutust raskendava asjaoluna on uue süüteo kordasaatmine ainult siis, kui see oli endise süüteoga üksliiklik, mil karistus määratakse § 65. järgi fakultatiivse karistuse suurendamise võimalusega üle seaduses ettenähtud koosseisu, kui seaduses ei ole niisuguste jaoks ette nähtud erikaristusi ning nimetatud üksliikliste süütegude vahel ei ole möödunud raske kuriteo eest määratud karistuse kandmise ajast mitte üle viie aasta, kuriteo eest mitte üle kolme ja üleastumise eest mitte üle ühe aasta (§ 68).

5. Samanimelise peatüki alla on seadus võtnud üles määruse, et niisugusel juhul, kui ühe teo kohta on tarvitavad mitu kriminaalseadust, siis karistatakse süüdlane selle seaduse järgi, milles ette nähtud raskem karistus (§ 60).

Õieti ei ole see mingisugune vastutust raskendav asjaolu, vaid ainult määrus kriminaalseaduste konkurentsi lahendamiseks.

XII. Karistatavust kõrvaldavad asjaolud.

Karistatavust kõrvaldavad asjaolud lähevad lahku vastutavust kõrvaldavatest asjaoludest (vaata ptk. V). Esimeste oluliseks tunnuseks, et nad kõrvaldavad riikliku karistamise õiguse peale selle õiguse tekkimist, kuna teised seda õigust üldse ei lase tekkida.

Karistatavust kõrvaldavate asjaolude na on seadus võtnud üles aegumise ja armuandmise.

1. Aegumine. Seadustik näeb ette kolme liiki aegumisi: a) jälgimise aegumine, kui süütegude kordasaatmise päevast süüaluse vastu kriminaaljälgimise seaduskorralise alustuseni on möödunud raskete kuritegude korral kümme aastat, kuritegude korral, kui seaduses ettenähtud ülemmäär ületab ühe aasta — viis aastat, kui see ülemmäär ei ületa üht aastat, siis kolm aastat ja üleastumise korral üks aasta, b) kohtuotsuse mõistmise aegumine, kui raskete kuritegude ja kuritegude kordasaatmise päevast on möödunud koh-

tuotsuse tegemiseni p. a. tähendatud tähtajad kahekordselt, üleastumise kordasaatmise päevast aga kolmekordselt, c) kohtuotsuse täitmise aegumine, kui otsuse tegemise päevast kuni selle täitmiseni on möödunud p. b. nimetatud tähtajad, selle juures arvestatakse tähtajad kohtuotsuses määratud karistuste kohaselt (§ 69).

Näide. Süüdlane tapmises (§ 420) jääb karistamata: a) kui asi tuli avalikuks alles pärast 10 aasta möödumist, b) kui süüdlase redusoleku tõttu ei saadud 20 a. jooksul arvates tapmise momendist karistust mõista, olgugi et süütegu ja süüdlane kohe selgusid, c) kui süüdlane põgenes vahil alt pärast kohtuotsuse mõistmist, kuid enne otsuse täitmisele pööramist, ning temal läks korda 20 aasta kestel ennast varjata, arvates kohtumõistmise päevast.

Kui süütegu koosneb mitmest teost, siis arvutatakse aegumise tähtajad viimase teo kordasaatmise päevast ja vahetpidamata vältava süüteo suhtes — selle lõpu päevast (§ 71). Aegumine kõrvaldab ainult karistuse, kuid mitte õiguste kaotust või kitsendust, mis oli määratud seadusejõusse astunud, kuid aegumise pärast täitmata jäetud kohtuotsuses, mille juures õiguse kaotuse tähtajad loetakse karistuse kustumise päevast (§ 70). Aegumise tähtajad jäävad seisma, kui kriminaaljälgimine on asja enne tsiviilkohtus otsustamist seaduse järgi võimata või on alustatud asja edasijamine või kohtuotsuse täitmine seaduslikkudel alustel seisma pandud. Nendel juhtudel ei arvata seisakut aegumise tähtaegadesse. Samuti ei arvata karistuse kandmisest tingimisi vabastamise ega ennetähtaega tingimisi vabastamise korral aegumise tähtaja hulka aega kohtuotsuse tegemise või tingimisi vabastamise päevast kuni karistuse kandmisest tingimisi vabastamise või enne tähtaega tingimisi vabastamise tagasivõtmiseni (vaata ptk. IX).

2. Armuandmine, mis kuulub vabariigi valitsuse võimkonda. See võib olla vastavalt valitsuse otsusele kas täieline või osaline (§ 73).

Leitud asjade varjamisest ja omastamisest.

M. Morrison.

Räägitakse ühest vanema aja valitsejast, kes annud nii valjud seadused, et iga kaotaja on võinud igal ajal leida kaotatud asja kaotamise paigalt.

„E. P.“ nr. 55/56 — 1922. a. ja Tallinna linna leiubüroo asutamise puhul avaldatud artiklid leitud asjadega toimimisest kõnelevad üksi neist juhtumest, kus kadunud asja juhtus leidma aus isik, kes toimetas selle politseile omaniku otsimiseks ja viimasele tagasiandmiseks. Nad on jätnud puutumata asja teise külje, leitud asjade varjamise ja omastamise.

Leitud asjade varjamine ja omastamine on süütegu, mis erineb leitud asjadega talitamisest (B. E. S. §§ 729.—748., vene s. k. X k. I j.) ning mille kohta määrad olemas Rhk. Tr. S. §§ 178.—179. Esimene neist kõneleb leitud asjade omastamisest, teine nende mitteteatamisest. Nimetatud Rhk. Tr. S. §§ on võetud sisse ümberpööratud kujul vene U. N. S. ja sealt meie uude kriminaalseadustikku, kuid vahetegemisele leiust mitteteatamise ja leitud asjade omastamise, kui iseseisvate süütegude vahel. Kriminaalseadustiku § 537. p. I järgi (R. T. 56 — 1929) karistatakse süüdlast teadmata kelle päralt oleva ja tema poolt leitud varanduse mitteteatamise eest, kui varanduse väärtus ületab kolm krooni, kuna aga sama seadustiku § 538. järgi karistatakse leidjat ehk tema juure teadmata kelle päralt oleva unustatud varanduse omastamise eesmärgil enda kätte jätmise eest.

Pole üleliigne tähendada, et leitud asjadest teatamata jätmine on üks kergematest süütegudest, mis leidja pannud võõra varanduse suhtes toime. Seadus ei kaitse siin niivõrt võõra pärisomanduse puutumatusel põhimõtet, vaid taltsutab leidja saagiisu. Seepärast võib süüteo subjektiks olla üksi leidja. Leiu pealtnägijat teadaande tegemata jätmise eest ei karistata. Objektiks võib olla üksi kaotatud ese, sest meelega mahajäetud või endast äraheidetud ese ei vasta kaotamise mõistele. Kui asja omanik asja kaotanud, on viimane ära läinud tema valdamiselt ning pole leidmise silmapilguni kellegi valdamisel. Seepärast on leid üksi valdamise vahetus loomulikul viisil ilma valdamise õigusega, mida kaugeitki

ei tule segada vargusega, kui omaniku valdamisel asja ärakiskumisega vastu asja omaniku tahtmist.

B. E. S. §§ 729.—748., samuti ka S.K. X k., I j. nimetavad leitud asjadeks säärased, millede omanik teadmata. Kuid nimetatud Rhk. Tr. S. §§ 178.—179. ja uue kriminaalseadustiku § 537. ja 538. järgi on leidude mõiste laiem nimetatud tsiviilseadustest. Uue kriminaalseadustiku järgi jääb leid leiuks ka siis, kui asja omanik leidjale teada. Kuid omaniku teadmata- ja teadaoleku juhtumite puhul leidjale ettenähtud karistused on suurte vahedega.

Kaotatud asjadeks tuleb pidada neid, mida pole omaniku poolt jäetud kusagile meelega, vaid mis on sattunud kogemata omaniku valdamisest välja, omanik enam ei tea nende asukohta või ei pääse neile ligi, näit. lõbusõitja raha või väärtasjade merre kukkumine. Leitud asjade alamväärtuseks on määratud 3 kr.

Kas leitud asi omaniku poolt kaotatud, unustatud või meelega kuhugile jäetud, *see asjaolu selgub leidmise silmapilgul*. Maanteele kukkunud asja, kus kukkumisele varsti peab järgnema asja leid, ei saa pidada sinna meelega jätmiseks ega unustamiseks. Unustatuks võiks asja pidada seal, kus asi on seesuguses seisukorras, mis lubab oletada asjale omaniku peatset ja hõlpsat ligipääsu (omaniku korteris või tema maa peal). On, näiteks, kukkunud omaniku taskust või koormalt asi teele ja selle kukkumist märganud asja omanik, ei saa pidada asja ülesvõtmist leiuks ning leiust mitteteatamine ei käi enam kriminaals. § 537. alla.

Asjade kaotamise mõiste oleks poolik, kui meie seda seoks üksi kaotaja enese lohakuse, hajameelsuse ja ükskõiksusega jne. Kaotamisele võivad kaasa aidata looduse jõud, isegi kõrvaldada sealjuures kaotaja tahte vallata oma asja (torm, vesi, tuli).

Ei ole esiotsa küllalt arusaadav U. Kr. S. § 537. esimene osa: „et ta ei teatanud seatud korras...“, kuna määramata jääb teatamise kord ise. Leiust ainuüksi politseile teatamine pole ju leidjale sunduslik, ta võib seda teha eraisikutele, kui ta sarnasel viisil arvab kergema ja hõlpsama olevat leida omanikku. Leiust teatamise tähtajad, mis olemas Rhk. T. S. ja mis täht-

sad loomade või kergesti rikkiminevate ainete leidmisel, on U. Kr. S. jäetud ära, arvamisel olles, et tähtjad määratud sellekohastes tsiviilseadustes. B. E. S. § 735. Järgi määratakse leiust teatamiseks kolmenädalane tähtaeg, mille möödumisel leiust mitteteatamine saab karistatavaks.

Leitud asja mitteteatamise süü võib maad leida juhtumil, kui leidja pole pidanud seda endale, pole seda kasutanud, küll aga hoidnud selle enda juures, jättes sellest teatamata, ja teinud sel viisil asja kaotaja tagaotsimised asjatuks.

Rhk. Tr. S. paragrahvid, mis käsitavad leidude varjamist ja omastamist, ei haara kõiki süütegusid küllalt tabavalt. Kõige olulisem külg leiust mitteteatamisel on see, kui leidjal on teada kaotatud asja omanik. Siis pole leiust mitteteatamine enam süütegu heakorra, vaid võõra varanduse vastu, vaatamata sellele, kas oli omanik teada leiu silmapilgul ehk varsti pärast seda. Et asja leidmisega sündis varanduse üleminek kaotajalt leidjale juhuslikult, siis võis see viia leidja kiusatusse ning see asjaolu pehmendab omastamise süüid, võrreldes kätteusaldatud varanduse omastamisega.

Leiu omastamine rikub omaniku omandusõigust terves ulatuses, mitte ainult asja valdamisel ja kasutamisel, vaid ka selle üle otsustamisel; see leiab aset, kui omanik

ei saa seda teostada temalt selle võimaluse võtmisega leidja poolt. Leidjaga on asendatud asja õige omanik, olgugi juhuslikul viisil, ja leidja võib isegi võõrandada leitud asja, kuna see õigel omanikul pole võimalik.

Leiu varjamine muutub raskeks süüteoks, kui see sündis retsidivist poolt, kui leitud asja tagasinõudmisel leidja keeldus selle tagasiandmisest, kui kaotamise fakt oli teada leidjale või kui kaotamisest oli kuulutatud. Samuti on leiu varjamine raske süütegu, kui see sündis tulekahju ajal, laevahõõnetusel, sest siin võib süütegu kuulda varguse mõiste alla.

Huvi võiks veel pakkuda lähem leiu ja varguse vahe äramääramine. Leitud asja endale pidamine võib muutuda varguseks, kui leidja pidi teadma, et asi oli leiu kohale unustatud või meelega jäetud omaniku poolt. Kinnises ruumis asuvad asjad, millele asukohta nende omanik otsekohe ei tea, kuid mis pole omaniku valdamisest välja läinud ja kus omanik võib valdamist igal silmapilgul teostada, ei kuulu leiu alla, kui neid peaks valdama võõras, siis kuuluvad need varguste liiki. On aga asi omaniku poolt tõeliselt kaotatud, pole omanik asja kaotamist ise märganud, kuigi see sündis leidja juuresolekul, jääb leid ikkagi leiuks, sest asja omanik pole mõistnud olla küllalt hoolas.

Naispolitsei Preisimaal.

Preisi ja üldse saksa politsei seati täiesti uutele alustele pärast saksa revolutsiooni 1918. aastal. Hakati hoopis rohkem rõhku panema politsei tegevuse abiandmise ja kuritegude eemaldamise küljele. Saksa endise politsei ülesanne seisis peamiselt kuritegude avalikustegemises ja kurjategijate paljastamises, uus saksa politsei katsub kurjategijatele ette jõuda, katsub selle eest hoolitseda, et kuritegude toimepanemine — võimaluse piirides — kaoks. On arusaadav, et sarnases suures riigis nagu Saksamaal ka politsei reorganiseerimisel otsekohe mõte tekkis naisjõudu kasutada kuritegevuse ja eriti selle põhjuste vastu võitlemisel. Peab aga kohe juure lisama, et naiste abi tarvitati ka varem juba, nii saksa, kui ka muude riikide politseis. Kuid vahe seisab selles, et varem olid naisametnikud ainult teatud abi-

jõud ühel või teisel alal, mingit ala täielikult neile ei usaldatud, kuna praegusaja tendents kaldub sinna, et ka naiste juhtida anda alasiid, muidugi sääraseid, mis neile sobivad ja mida nad suudavad paremini täita kui mehed.

Varematel aegadel lasus saksa naisametnikkudel politseis ülesanne valvata selle järgi, et lapsed ja alaealised ei käiks kinodes ja teatrites etendustel, mis alaealistele keelatud. Peale selle tarvitati naisi abijõududena kombul- ja kriminaalpolitseis. Kriminaalpolitsei naisametnikkudel oli muu seas ka ülesandeks abiks olla noorte ülekuulamisel. Naisametnikkude peaulesandeks kriminaalpolitseis oli teha agendi tööd seal, kus meesametnikud seda teha ei saanud. Ei saa öelda, et sarnane ülesanne oleks vastanud ehk vastaks naiste iseloomule. Niisugune teenistus sunnib

käima muu seas ka mitmesugustes viimase järgu lokaalides, sunnib läbi käima tihti-peale väga kahtlaste isikutega, sunnib mõnikord isegi füüsilisele võitlusele jne. Seetõttu ei tarvitata naisametnikke saksa kriminaalpolitseis praegu enam detektiividena; muidugi tuleb ette juhtumeid, kus naisametnikud peavad täitma samaseid ülesandeid (näiteks, naishomoseksualistide klubides ja restoraanides ning kohvikutes), sest mehed ei pääse igalepoole tähelepanematult ligi, kuid sarnased juhtumid on praegu siiski erandlikud.

Preisi maksab nais-politseiameetnikkude teenistusse võtmisel praegu järgmine kord. Teenistusse võetakse üldse ainult naisi, kes on läbi teinud vastavad kursused hoolekande alal ja kes on ka praktiliselt töötanud sel alal. Naiskandidaadid peavad enne nende määramist tegelikku politseiteenistusse läbi tegema kursuse, mis kestab üheksa kuud. Kursus on jaotatud kahte ossa: teoreetiline ja praktiline. Teoreetilistel õppustel võetakse läbi: kriminaalseadustik, kriminaalkohtupidamise kord, tsiviilseadustik, politsei õigus, ametnikkude õigus ja administratiiv-õigus. Sellele tulevad lisaks veel mitmesugused eriained, kus lektoriteks figureerivad tuntud eriteadlased. Praktiline õppus seisab selles, et kandidaadid tutvunevad kohal Berliini politseipresiidiumiga ja tema töö ja ülesandega üksikutes osakondades, politseivalitsuste ja komissariaatide tööga ja ülesannetega üksikutes osakondades, polittab kandidaate vilunud politseiohvitser, kes ka otsekohe annab kursantidele praktilisi ülesandeid mitmel alal.

Preisi siseministri määrusega 1926. aastast määrati esimest korda kindlaks naispolitseiameetnikkude tööpõld ja tegevuspiirid. Määruses öeldakse muu seas, et naisametnikkude tööjõude tuleb kasutada politseis eriti seal, kus tööiseloorm vastab rohkem naiste iseloomule ja erianetele, kõigepealt peab kasutatama naiste jõudu ümberkäimises lastega, alaealistega ja naistega. Mis puutub aga üldse nais-politseiameetnikkude ülesandeid, vastutust ja õigust, siis ei ole selles suhtes mingisugust vahet nais- ja meesametnikkude vahel. Eriliselt märgib kõnesolev määrus veel ära vahed politseilise ja hoolekande tegevuse vahel.

Tähtsaim osa Preisi naispolitseist asub arusaadavalt Berliinis. Berliini naispolitsei kujutab enesest organisatsioonilt polit-

sei inspektsiooni (mitme komissariaadi koondus), mille juhatajannaks on oma tegevuse tõttu sotsiaalsel aladel laialt tuntud Friederike Wiekling, kes oli varemalt Berliini hoolekandeameti juhatajannaks. Naispolitsei ei taha ka Berliinis konkureerida meesametnikkudega, inspektsiooni siht on ainult aidata meesametnikke ja ühtlasi näidata, et on alasid, kus naised suudavad ja oskavad teha hoopis rohkem kui mehed. Erilist rõhku pannakse Berliinis just naisametnikkude kasvatustööle. Naisametnikud on harilikult sarnasele tööle hästi ette valmistatud, see töö vastab aga ka igapidi nende iseloomule. Seetõttu teevad naisametnikud eriliselt palju tööd alaealiste kurjategijate-retsdivistide ja nais-kurjategijate-retsdivistide kallal.

Mis nüüd puutub täpsemalt naisametnikkude tööalasse, siis kuulub nende ülesannetesse: laste ja alaealiste naiste ülekuulamine igasugustes kriminaalkuritegudes, niivõrt kui see ülekuulamine politseiliselt on vajalik; seejuures on ükskõik, kas need lapsed ja alaealised figureerivad kannatajatena, tunnistajatena või süüalustena. Edasi töötavad naisametnikud läbi ja kannavad vastavalt ette armuandmise palved, mis käivad alaealiste ja naiste kohta. Lapsed ja alaealised naisterahvad saadetakse ja viiakse kohtu ette naisametnikkude poolt. Samuti kuulub naispolitseinikkude ülesandeks naisalaealiste ja laste transporteerimine politseipresiidiumi, haigemajadesse, vanglatesse ja kasvatusmajadesse. Naisametnikud peavad edasi koguma politseilisi andmeid laste, alaealiste ja ka täiskasvanute kohta, kui asi on kiire iseloomuga ja kui tuleb selgitada inimeste majanduslikku olukorda. Sarnane selgitamine nõuab palju oskust ja takti, sest see peab sündima tähelepanematult. Kerjamise vastu võitlemine kuulub osaliselt ka naisametnikkude kompetentsi. kellele tuleb selle järgi valvata, et lapsi ja alaealisi ei saadeta tänavale kerjama. Naisametnikud peavad võitlema ka laste tegevuse vastu tänavkaubitsejatena, pahe vastu, mis igas suurlinnas, eriti aga Berliinis on viimasel ajal hakanud väga laialdaselt maad võtma. Alaealiste tegevus tänavkaubitsejatena kuulub naisametnikkude kontrolli alla. Lõpuks peavad naisametnikud — ja see on kahtlemata nende raske tegevuse raskeim külg — kaitsma võimaluse piirides lapsi ja alaealisi halvale teele sattumise eest, nad peavad

selleks muu seas ka tundma laste koduseid olusid, peavad teadma, kellele ja kudas ning kuidas appi rutata. See abiandmine ei tohi muutuda politseiliseks vahelesegamiseks inimeste kodusesse ellu, see abiandmine aga ei tohi vaatamata sellele hiljaks jääda, sest siis kaotab ta oma mõtte.

Mõistagi toetavad saksa naisorganisatsioonid elavalt naispolitsei mõtet. Mitmel tähendatud organisatsioonide konverentsil on harutatud naispolitsei küsimust, on välja töötatud praktilisi näpunäiteid ja juhtnõure, on juhitud ametiasutuste tähelepanu sellele, mida suudab ära teha naispolitsei ja mida tema teha ei suuda, mispärast ei tohiks kõiki politseilisi ülesandeid panna naistele.

Preisimaal on praegu järgmistes suuremates linnades juba organiseeritud eriline naispolitsei, kelle organisatsioon ning ülesanded vastavad Berliini naispolitsei omadele: Berliinis, Frankfurtis M. ääres, Essenis, Kölnis, Magdeburgis, Hannoveris, Barmen-Elberfeldis, Breslaus, Halles, Altonas.

Peale Preisimaa on ka mõned teised saksa osariigid asunud naispolitsei organiseerimisele, kusjuures aga see organisatsioon igalpool on isesugune: puudub ühtlus nii organisatsioonis kui ka ülesannetes. Kuna Saksenis, näiteks, on ellu kutsutud naispolitsei, kelle peal lasuvad kõigepealt välispolitseilised ülesanded, tegutseb Baa-denis naispolitsei, kelle ülesanded on rohkem hoolekandlist laadi.

Kodanikkude varanduse kaitsest.

Kordnik V. Paavo.

Üks osa politsei tegevusest on kodanikkude varanduse kaitsmine kuritahtlise hävitamise ja varguste eest, mis nüüd, sügisööde tulekul, sunnib politseid erksamale valvele sel alal. Valvet varguste vastu saaksime teostada senisest tagajärjekammalt ainult siis, kui kordnik, kes oma postipiirkonnas keset tänavat postil viibib, võiks pimedal ajal, mil liikumine tänavail väheneb, oma äranägemise järgi postil ja selle ümbruskonnas ringkäike teha. Soovitav oleks veel, kui seesugune ringkäik sünniks kahe kaupa, tähendab, kui kaks naabruses postil asuvat kordnikku koos liiguksid mõlema postipiirkonna järjekindlalt läbi. Paarikaupa liikumisel oleks varaste tabamiseks paremaid tagajärgi.

Eelpooltähendatud korralduse tõttu ei halveneks kord postil peaaegu sugugi, sest kui väljas pime ja liikumist ei ole, jääb isenesest politseile üle ainult tähelepanu pöörata vargustele. Kui siiski kodanikel tekib vajadus kordniku järele muuks otstarbeks, võivad nad teda kas hüüda või vilistada,

missugust meetodi pimedas kodanikud näivad suuremalt jaolt tarvitama, mille peale kordnik vastab vilega.

Varastele on kasulik see asjaolu, et praeguse korralduse juures liigub kordnik postil ainult oma teatud marsruudis, mis varastele on väga hästi teada, neil on seepärast kerge kordnikku silmas pidada; kuna ringkäik kordniku oma äranägemisel postipiirkonna ümbruses tunduvalt halvaks sarnast valvet varaste poolt.

Mõnes linnas, näiteks Narvas, on küll korraldus viidud läbi, millega pimedal ajal linna kõrvalisemal kohal postil viibivad kordnikud võivad ringkäike teha oma äranägemisel, kuid need ringkäigud sünnivad ikka üksikult, mis kindlasti varguste vastu nii suurt mõju ei avalda, kui kordnikkude liikumine kahekaupa.

Ka postide kontrollimine konstaablite poolt tuleks oma iseloomult muuta nii, et kontrolli kohus on ainult kindlaks teha, kus kohal viibis kontrollitav kontrollimise ajal.

Ametlik osa.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga

30. augustist s. a. nr. 41.

on vabastatud ametist Valga kriminaalabikomissar Richard Koch oma palvel, arvates 1. septembrist s. a.

Kohtu- ja siseministri käsukirjaga

4. septembrist s. a. nr. 42.

on nimetatud Tartu-Valga prefektuuri konstaabel Bernhard Kolk Tartu linna 2. jaoskonna politsei abikomissariks, arvates 15. augustist s. a.

Piirivalve valitsuse ülema käsukirjaga
30. augustist s. a. nr. 92.

on avaldatud kiitust Petseri jaoskonna Saputje rajooni kordoniülem veltveebel Otto Bachile Kv. Ü. Ö. juures kehalise kasvatuse kursuse väga hästi lõpetamise eest. Kui paremale kursuse lõpetajale on veltveebel Bachile annetatud 1-se auhinna kinnine taskukell K. Ü. Ö. ülema poolt.

Politseivalitsuse direktori käsukiri
12. septembrist s. a. nr. 6.

Neil päevil sai täis Võru jaoskonna politseikomissar Voldemar Holmil 25 aastat riigi-omavalitsuse teenistust.

Kõik selle pika aja on V. Holm teeninud praeguse Eesti vabariigi territooriumil.

Möödunud teenistusajast on V. Holm pühendanud suurema osa raskele politseiteenistusele; algades Vene valitsuse ajal 20. juulist 1903. aastast kirjatöömehena ja jätkates Eesti riigi teenistuses miilitsaülemana, politseiülemana abina, politseiülemana ja politseikomissarina.

Tegutsedes pikemat aega politsei alal on V. Holm olnud tugev ja energiline töömehes, näidates oma töös suurt oskust ja kohusetunnet.

Ära märkides seda politseikomissar V. Holmi teenistuslikku tähtpäeva, soovin

talle õnne, jõudu ja püsivust edaspidiseks edurikkaks tööks.

N. Reiman.

Politseivalitsuse direktor.

Viru-Järva abiprefektuuri konstaabli kohustetäitja Julius Eermann on kinnitatud konstaabliks, arvates 1. septembrist s. a.

Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel Adolf Mets on vabastatud ametist oma palvel ülemineku puhul omavalitsuse teenistusse, arvates 10. septembrist s. a.

Raudteepolitsei konstaabel Peeter Park on vabastatud ametist oma palvel ülemineku puhul teise riigiasutuse teenistusse, arvates 5. septembrist s. a.

Politseivalitsuse poolt on antud load laske-riistade ja laskemoonaga kauplemiseks:

Johannes Aleksandri p. Hollandile Viljandis, Lossi tän. nr. 25, maksuvusega 5. septembrini 1930. a.; Hermann Johani p. Eisenile Liigvalla vallas, Rake alevikus, maksuvusega 22. sept. 1930. a.

Politseivalitsuses on registreeritud:

ajaleht „Vastseliina Visked“, hakkab ilmuma Vastseliinas, üks kord nädalas, igal laupäeval, väljaandja ja vastutav toimetaja — Eugen Karli p. Linn. „Vastseliina Visked“ trükitakse Võrus „Pohlak ja Ko.“ trükikojas.

Küsimusi ja kostmisi.

J. E. Küsimus. Kas on riigiteenistuse sead. § 25. põhjal õigus saada ametipuhkust konstaablil, kes teenib politseid juba üle kahe aasta, kuid vahepeal on olnud umbes 2 kuud ära politseiteenistusest; kui on õigustatud saama puhkust, siis mil määral? Eitaval korral, mis-sugusel alusel jääb sarnane ametnik riigiteenist. s. §. 25. ettenähtud puhkusest ilma, kuna seal pole sugugi öeldud, et ametnik peab teatava aja kestvalt teenima?

Vastus: Riigiteenistuse seaduse § 25. näeb ette, et riigiteenija on olnud vahetpidamata riigiteenistuses.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Põder, Johan Jaani poeg, välja antud
Õisu vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 84.

Allemann, Vleska, välja antud Väana
vallavalitsuselt nr. 119. (21402)

Põdra, Eduard, välja antud Erra valla-
valitsuselt 1. 2. 24 a. nr. 4. (21649)

- Tirman, Julie Taaveti tütar, välja antud Taevere vallavalitsuselt 27. 9. 24 a. nr. 137.
- Tompp, Minna Andrese tütar, välja antud Uue-Võidu vallavalitsuselt 14. 12. 19 a. nr. 100.
- Leemet, Arnold-August Jaagu poeg, välja antud Vana-Tänassilma vallavalitsuselt 14. 7. 25 a. nr. 73.
- Ritso, Albert Jaani poeg, välja antud Holstre vallavalitsuselt 27. 12. 19 a. nr. 281.
- Veervalt, Arnold-August Jaagu poeg, välja antud Riidaja vallavalitsuselt 19. 12. 19 a. nr. 6.
- Kõrevares, Ann Hansu tütar, välja antud Taevere vallavalitsuselt 23. 12. 19 a. nr. 210.
- Varm, Jaan Hansu poeg, välja antud Vastemõisa vallavalitsuselt 10. 1. 20 a. nr. 452.
- Kuudeviita, Jüri Jaani poeg, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 11. 12. 1919 a. nr. 3081.
- Mankin, Ell Jakobi tütar, välja antud Heimtali vallavalitsuselt 20. 1. 20 a. nr. 256.
- Tärk, Mart Jaani poeg, välja antud Juuru vallavalitsuselt 4. 2. 20 a. nr. 834. (11376)
- Alt, Raissa Mihaili tütar, välja antud Hellamaa vallavalitsuselt 2. 5. 25 a. nr. 288. (11377)
- Ustem, Edgar Karli poeg, välja antud Kaiu vallavalitsuselt 16. 12. 24 a. nr. 45. (11379)
- Ots, Anette Hansu tütar, välja antud Hageri vallavalitsuselt 14. 12. 23 a. nr. 180. (11380)
- Reispas, August Kristjani poeg, välja antud Hageri vallavalitsuselt 30. 8. 27 a. nr. 156. (11381)
- Tamm, Vilhelmine Peetri tütar, välja antud Loona vallavalitsuselt 27. 1. 20 a. nr. 588. (11382)
- Kerd, Ott Jüri poeg, välja antud Rapla vallavalitsuselt 27. 6. 26 a. nr. 169. (11383)
- Tamborg, Jüri Johani poeg, välja antud Kirna-Kohatu vallavalitsuselt 20. 12. 1919 a. nr. 441. (11384)
- Mängel, Martin Hansu poeg, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 1. 12. 1925 a. nr. 369. (11387)
- Kokuta, Jüri Rudolfi poeg, välja antud Härjanurme vallavalitsuselt 29. 4. 25 a. nr. 141. (11388)
- Ristnok, Emilie, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 18. 2. 19 a. nr. 9285. (15294)
- Tiiter, Anete, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 23. 3. 20 a. nr. 9154. (15295)
- Lustholler, Mai, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 5. 12. 19 a. nr. 3554. (15296)
- Algus, Eva, välja antud Tartu maakonna politsei ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 1442. (15297)
- Kuusmann, Berta, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 16. 2. 19 a. nr. 7277. (15298)
- Jõgi, Katarina, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 3073. (15299)
- Anikejev, Alide, välja antud Kopli jaoskonna politsei abikomissariilt 24. 5. 22 a. nr. 592. (16300)
- Ero, Konstantin, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 28. 3. 25 a. nr. 1035. (21401)
- Abe, Andrei, välja antud Nõmme jaoskonna politsei ülemalt 16. 6. 25 a. nr. 2022. (21403)
- Umborg, Maali, välja antud Tallinna linna 5. jaoskonna politseikomissariilt 18. 11. 27 a. nr. 1329. (21404)
- Vaabian, Sohvie, välja antud Vihula vallavalitsuselt 15. 9. 21 a. nr. 1237. (21405)
- Vinnik, Hanna, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 22. 2. 22 a. nr. 15561. (21406)
- Reissmann, Anna, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 3313. (21407)
- Matson, Richard, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 30. 3. 20 a. nr. 6804. (21408)
- Kont, Tõnis Jaani poeg, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 14. 1. 20 a. nr. 226. (15711)
- Pütt, Jaan Hansu poeg, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 16. 1. 20 a. nr. 438. (15712)
- Tuisk, Juuli Jaani tütar, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 15. 1. 20 a. nr. 257. (15713)
- Tutsov (Liiva), Meeta Hansu tütar, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 15. 6. 20 a. nr. 776. (15714)
- Nurk, Anton Jaani poeg, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 17. 6. 20 a. nr. 781. (15716)

- Nuut, Marie Kustase tütar, välja antud Vana-Vändra vallavalitsuselt 2. 2. 24 a. nr. 337/147920. (15717)
- Kirkmann, Anton Kustase poeg, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 19. 11. 28 a. nr. 166/147920. (15718)
- Ruiso, Mai Ado tütar, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 30. 3. 22 a. nr. 1076. (15719)
- Martinson, Leena Karli tütar, välja antud Uue-Vändra vallavalitsuselt 16. 1. 20 a. nr. 389. (15720)
- Jalakas, Mihkel, välja antud Lihula vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 430. (20178)
- Jõgi, Mihkel, välja antud Saulepi vallavalitsuselt 23. 12. 19 a. nr. 119. (20179)
- Surmann, Jaan, välja antud Kirbla vallavalitsuselt 22. 12. 19 a. nr. 343. (20180)
- Erisma, Leena, välja antud Lihula vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 611. (20181)
- Rennig, Eduard, välja antud Kirbla vallavalitsuselt 13. 9. 27 a. nr. 60. (20182)
- Vallner, Konstantin, välja antud Sauga vallavalitsuselt 1926 a. nr. 115. (20184)
- Saad (Banner), Erna, välja antud Kõrgessaare vallavalitsuselt 5. 8. 24 a. nr. 61. (20184)
- Kera, Adrian, välja antud Saulepi vallavalitsuselt 30. 1. 23 a. nr. 5. (20186)
- Kinkus, Miina, välja antud Paadremaa vallavalitsuselt 26. 8. 26 a. nr. 393. (20189)
- Jaaneldt, Elmar, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 5. 2. 27 a. nr. 2554. (20887)
- Kuusner, Luise, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 21. 2. 19 a. nr. 1163. (20889)
- Koppelmann, Viio, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 16. 1. 20 a. nr. 7290. (20890)
- Vahl, Agnes, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 15. 2. 21 a. nr. 13502. (20892)
- Vichmann, Mari, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 1. 12. 20 a. nr. 8864. (20894)
- Kreeg, Jaak, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 96. (20896)
- Koolmann, Ferdinand, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 26. 10. 27 a. nr. 1215. (20898)
- Tulbina, Klavdija, välja antud Kasepää vallavalitsuselt 11. 5. 25 a. nr. 128. (20900)
- Johanson, Karl, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 28. 9. 23 a. nr. 1594. (21656)
- Bollmann, Priido, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 5. 10. 27 a. nr. 1013. (21657)
- Kullerkann, Arnold, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 25. 4. 25 a. nr. 1063. (21659)
- Puskov, Karl, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 6. 12. 19 a. nr. 1910. (22660)
- Heisvald, Lisette, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 12. 1. 22 a. nr. 91. (21661)
- Kott, Aleksander, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 21. 7. 25 a. nr. 1623. (21662)
- Bombert, Marie, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 18. 2. 20 a. nr. 11009. (21663)
- Sigur, Johanna, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 7. 6. 29 a. nr. 392. (21664)
- Paulson, Nikolai, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 22. 9. 21 a. nr. 2573. (21665)
- Sverdlov, Mirjam, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 12. 3. 20 a. nr. 7344. (21666)
- Heimann, Liisa, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 22. 3. 27 a. nr. 2472. (21641)
- Kabala, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 2627. (21642)
- Songemann, Jakob, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 20. 10. 20 a. nr. 9592. (21643)
- Siisberg, Jaan, välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 7. 11. 28 a. nr. 1014. (21644)
- Tomasov, Lydia, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 15. 2. 27 a. nr. 2337. (21646)
- Siimann, Voldemar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 21. 12. 19 a. nr. 1404. (21647)
- Romm, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 14. 5. 28 a. nr. 208. (21648)

- Viitman, Jakob, välja antud Saue vallavalitsuselt 1919 a. (21976)
- Anni, Elise-Rosalie, välja antud Nabala vallavalitsuselt 27. 2. 20 a. nr. 427. (21981)
- Kiivit, Amalie, välja antud Rae vallavalitsuselt 5. 1. 20 a. nr. 481. (21982)
- Rähn, Eduard, välja antud Kõo vallavalitsuselt 21. 1. 25 a. nr. 18. (21983)
- Kukk, Emmi, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 10. 1. 27 a. nr. 2169. (21984)
- Pitsal, August, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 16. 10. 25 a. nr. 2019. (21985)
- Leilop, Emilie, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 28. 4. 23 a. nr. 954. (21986)
- Lange, Eugen, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 21. 8. 26 a. nr. 1232. (21987)
- Süslich, Jaan, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 14. 7. 24 a. nr. 4436. (21966)
- Futterman, Miina, välja antud Nõmme jaoskonna politsei ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 1008. (21967)
- Kussak, Amalie, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 3548. (21968)
- Joosepp, Leena, välja antud Rae vallavalitsuselt 27. 2. 20 a. nr. 1393. (21969)
- Koppel, Jakob, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 3. 3. 26 a. nr. 336. (21971)
- Rullinkoff, Liisa, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 13. 1. 20 a. nr. 5659. (21973)
- Siim, Joosep Jakobi poeg, välja antud Rakvere vallavalitsuselt 27. 3. 20 a. nr. 1169. (18697)
- Piksarv, Jaan Juhani poeg, välja antud Kernu vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 510. (18698)
- Kermann, Johannes Jaani poeg, välja antud Laitse vallavalitsuselt 18. 12. 19 a. nr. 225. (18699)
- Aarmann, August Juhani poeg, välja antud Kloostri vallavalitsuselt 14. 9. nr. 127. (18700)
- Õunmann, Mari Mihkli tütar, välja antud Kloostri vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 150. (22613)
- Ehrlich, Johannes Johani poeg, välja antud Kloostri vallavalitsuselt 13. 10. 20 a. nr. 1454. (22614)
- Heinmann, Leena Jaani tütar, välja antud Laitse vallavalitsuselt 17. 12. 19 a. nr. 183. (22615)
- Adamsen, Toomas Jüri poeg, välja antud Vihterpalu vallavalitsuselt 3. 1. 1922 a. nr. 1. (22616)
- Väljataga, Jaan Jaani poeg, välja antud Riisipere vallavalitsuselt 15. 1. 25 a. nr. 20. (22617)
- Lool, Jaan Kaarli poeg, välja antud Jõgi-soo vallavalitsuselt 13. 3. 20 a. nr. 218. (22618)
- Maalmeister, Johannes Katarina poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 14. 1. 27 a. nr. 777. (22619)
- Pallas, Jakob Jakobi poeg, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 7. 2. 20 a. nr. 4521. (22621)
- Vedenthal, Marie Juhani tütar, välja antud Kernu vallavalitsuselt 30. 12. 19 a. nr. 609. (22625)
- Bergmann, Hans Kaarli poeg, välja antud Saue vallavalitsuselt 20. 1. 28 a. nr. 10. (22627)
- Ruschkevitsch, Veera Jaani tütar, välja antud Nuustaku alevival. 7. 3. 22 a. nr. 2147. (22628)
- Ventsel, Kustas Juhani poeg, välja antud Keila vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 625. (22631)
- Iter, Eduard Juhani poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 21. 4. 25 a. (22633)
- Tihomirova, Marie Peetri tütar, välja antud Peipsiäärse vallavalitsuselt 29. 3. 20 a. nr. 1190. (23003)
- Paba, Ludvig Kusta poeg, välja antud Tartu linna pol. 2. jaoskonna ülemalt 19. 11. 23 a. nr. 1921. (23004)
- Kurvits, Miili Matsi tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 6221. (23005)
- Paigaline, Julie Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 2219. (23006)
- Värk, Hans Liisa poeg, välja antud Vaimastvere vallavalitsuselt 11. 3. 24 a. nr. 86. (23007)
- Melesk, Heino Peetri poeg, välja antud Põltsamaa alevival. 18. 4. 25 a. nr. 381. (23008)

Tunnustatakse maksvaks:

Aleksander Tooma p. Mooses'e isikutunnistus nr. 143, välja antud Narva linna politsei ülemalt 1919 a.